

MUİNAR

Latife Tekin

Öykü Yüzyıllardır yaşayan bir kocakarının diğer kadınlarda olduğu gibi Elime'nin içinde de uyanmasının öyküsü olan Muinar, birbirinden bağımsız hikâyelerin birleşiminden oluşur. Elime yaşadığı dönemin politikacılarından, Türkiye'sinden, Amerika'sından, TSK ve nükleerine kadar pek çok alanda değerlendirmek istediğı her şeyi Muinar sayesinde gün yüzüne çıkarır. Rüyaların, düşlerin ve gerçeğin iç içe geçirildiğı romanda doğa ve kadın konuları üzerinde özellikle durulur. Belirli bir olay örgüsüne sahip olmayan Muinar'ın yarattığı düşsel yolculuk bir alkış sesi ile başlar ve davul sesi ile son bulur. Cinlerle bağdaştırılan büyüdü dünyanın tanrının ve dinin ötesinde gösterildiğı romanda çeşitli eleştiriler sitemler eşliğinde verilir. Muinar ve Elime'nin sık sık birbirini destekleyen düşünceleri insanın doğayı kullanmak için nasıl yok ettiğı üzerinde birleşir. İçine girdiğı çeşitli ezilen kadın öykülerini Elime'ye anlatmaya çalışan Muinar, her kadının özünde birbiri ile benzer bir kadere sahip olduğunu ima etmesi ve sonunda Elime'nin bunu anlaması bir iç sıkıntısının giderilmesini sağlar. Roman boyunca sezdirilmeye çalışan sosyalist düşünce biçimi, parti ve hükümet oluşumlarının düzeni bozduğu, türbanın doğayı kirlettiğı ve ölümün çeşitli nedenlerle var olmasının arketiplerine erişmeye çalışan kurgu, Muinar'ın Elime'ye öğrettiğı aşk dili açık uçlu bir sona bırakılır.

Tema

Bireysel Tema; *İçselliğın Serüveni* Bilinçaltındaki temellere yönelen ruhun insana dair ne varsa aradığı her detayı yine kendinde bulduğu karmaşasını çeşitli dinamiklerle veren "Muinar" adlı romanın bireysel teması, içselliğın serüvenidir.

Sosyal Tema; *Doğa ve Kadın* İnsanların çevrelerini güzelleştirme uğruna doğayı nasıl katlettiklerini ve kadının dünya üzerinde kendi değerini dahi görmekte zorluk çektiğini göstermeye çalışan "Muinar" adlı romanın sosyal teması doğa ve kadındır.

Politik Tema; *Resmi Güçlerle Mücadele* Uluslararası ideolojilerin ve politikacıların çeşitli çıkarları uğruna bozduğu yaşamsal faaliyetlere göndermelerde bulunan "Muinar" adlı romanın politik teması, resmi güçlerle mücadeledir.

Kişiler

Muinar Muinar, düşsel yolculuk boyunca ana karakter Elime'yi yönlendirmeye çalışan bir iç sestir. Oldukça yaşlı olan Muinar, binlerce yıl önce yaşadığı hikâyeleri ve içlerine girdiğı kadınları anlatarak Elime'yi tedirgin hale getirir. Küçük küçük ezilen kadın hikâyeleri ile Elime'yi uyandırmaya çalışan, onu yönlendirmek için düşündürmeye sevk eden ruh oluşu farz edilen iç sesin varlığı Elime'ye bazen güven bazen de güvensizlik verir. Geveze karakteri ile hiç durmadan konuşan Muinar için yaşam Tanrı ve dinin ötesinde bir boyuttur. Siyasal ve politik konularda da çeşitli fikirlere sahip olan Muinar sürekli sisteme eleştirilerde bulunarak iktidar uygulamaları yersiz bulur. Kentleşmenin ve zenginliğın olumsuz yanlarını göstermeye çalışan yaşlı ruhun beddua şeklindeki söylemleri Elime'nin politik konular hakkında daha fazla bilgi sahibi olması içindir. Sosyalist, feminist ve çevreci olmasının verdiği özelliklerle ana karakteri etkilemeyi başaran Muinar, Elime'yi düşünmeye sevk ettikten sonra yükselip göğe çıkarak ortadan kaybolur.

Elime Anlatılan düşsel yolculuk boyunca ana karakter olarak görülen gerçek kişi Elime, içinde uyanan bir kocakarı ile içsel monolog süreci yaşar. Bu süreç boyunca arada kendi iç sesini duyduğu için tedirgin olsa da çok fazla düşünme fırsatı yaşadığı için olayları sorgulayabilme şansı elde eder. Hem içinde uyanan kadının hem de diğer başka kadınların özelliklerini almış olan karakterin çoğullaştırılmış kişilik yapısı kendisini karmaşık bir kurmaca içerisinde bulmasına neden olur. Gizemi imalarından hareketle kazanan Elime, her ne kadar korkak ve sessiz bir yapıdaymış gibi görünse de Muinar sayesinde tüm sitemleri seslendirir. Modern dünyanın etkisi ile pasifleşen ve kendi dünyasına çekilmek zorunda kalan Elime, özünde kendini yalnız hissettiğı için iç dünyasına yönelir. İnsanların doğayı bozmasından endişe duyan Elime, çevreci biridir. Çeşitli nesnelere bir araya getirerek farklı çağrışımlarda bulunan Elime için kurduğu düşsel yolculukların sonu kendisine çıkar. Ruhun dinginliğini arayan Elime'nin hayalperest olması da

konudan konuya kolayca geçiş yapabilmesinin yanında yer yer toplumsal konulara ve kapitalist düzene de eleştirilerde bulunabilmesine yardımcı olur.

ANA KARAKTERLER

Muinar (Duygusal)

Karakter Muinar, düşsel yolculuk boyunca ana karakter Elime'yi yönlendirmeye çalışan bir iç sestir. Oldukça yaşlı olan Muinar, binlerce yıl önce yaşadığı hikâyeleri ve içlerine girdiği kadınları anlatarak Elime'yi tedirgin hale getirir. Küçük küçük ezilen kadın hikâyeleri ile Elime'yi uyandırmaya çalışan, onu yönlendirmek için düşündürmeye sevk eden ruh oluğu farz edilen iç sesin varlığı Elime'ye bazen güven bazen de güvensizlik verir. Geveze karakteri ile hiç durmadan konuşan Muinar için yaşam Tanrı ve dinin ötesinde bir boyuttur. Siyasal ve politik konularda da çeşitli fikirlere sahip olan Muinar sürekli sisteme eleştirilerde bulunarak iktidar uygulamaları yersiz bulur. Kentleşmenin ve zenginliğin olumsuz yanlarını göstermeye çalışan yaşlı ruhun beddua şeklindeki söylemleri Elime'nin politik konular hakkında daha fazla bilgi sahibi olması içindir. Sosyalist, feminist ve çevreci olmasının verdiği özelliklerle ana karakteri etkilemeyi başaran Muinar, Elime'yi düşünmeye sevk ettikten sonra yükselip göğe çıkarak ortadan kaybolur.

Aktiviteler Bir anda farklı yerlerde olmak, kişilerin iç dünyalarına girerek neler düşündüğünü öğrenmek ve uçmak gibi çeşitli özellikleri bulunan Muinar, yüzyıllardır konuşup duran bir hayaldir.

ÖRNEK ANILAR

Etkili Elime'nin içsel telaşları için çağırdığı siyutudan gelen kocakarı Muinar'ın gelmesi ile çözümsüz düşünceler bir kimliğe kavuşur. Muinar baskın ve etkili bir iç sestir. Düşüncelerini değişik örnek ve hikâyelerle Elime'ye kabul ettirmeyi başarır: "Erkekler öldüremediğinden, kadınlar gülemediğinden delirir... Korkma diye söylüyorum, yüzün gülecek senin."

Ürkütücü Elime'yi tedirgin etmek için onu korkutan Muinar, içine girip de öldüğünü gördüğü kadın örneklerinden yola çıkarak Elime'nin düşünce tarzını kendi himayesi altına alır: "İçinden süzülüp yanı başında gezinmediğime dua et, inatlaş daha benimle, okudum son yazdıklarını, hakkımda ileri geri şeyler düşünüp karalamışsın, Faliha'da da vardı böyle bir hava, söyleyip anlattıklarımı bana geri yansıtıp aklımı karıştırmaya uğraşırdı hep, sonun ona benzemesin."

Gizemli İsmi öğrenmek isteyen Elime'ye ne diyeceğini bilemeyen Muinar, farklı isimler türeterek kendine gizemli bir hava yaratır: "Deli Muinar'ı hatırlatıyor Muinar, dilim dolaşacak diye korkmaya başladım, "Belki ikinci bir adın vardır, varsa sana o adla seslensem..."
"Var tabii, Hadima."
"Arap mısın yoksa?"
"Hayır canım, bir aralar adım Suyla'ydı, çok çok öncesinde, Fu."

Hırçın Kuran-ı Kerim'de müslümanlığa gönderilen "oku" emrini "ölç" ile değiştiren Muinar, insanların her şeyi düşünmesi ve mantığının aldığı ölçüde aynı doğrultuda eşit ve adil yaşaması gerektiğini vurgulamak için hırçınlaşır: "Az olanı az olanla ölçün dememiş size, azı azla çarpıp az olanı, az olana bölün, bol tutun elinizi, çoğu çokla sevindirir, dünyanın taşı, suyu bol... Taşı suyla, suyu taşla ölçüp tartacaksınız, eliniz sıkışmayacaktı böyle, paraya ne gerek vardı o zaman, kafası fazlaya, çoğa çalışmamış olanın gönlü bolluk kaldırır mı? Akli gönlü aza akmış insanın, kalkmış iki ayağının üstüne, yürüyüşü aza doğru..."

Sosyalist Kapitalizm ve sömürücülüğün karşısında olan Muinar, siyasetle bir yerlere gelmiş olanlara duyduğu asabiyet büyük bir eleştiriye dönüşür. Özellikle başa geçen yöneticilerin tüm akrabaları ile yönetimde söz sahibi olmasını eleştiren iç sesin Elime'yi inandırması da hayli kolaydır: "Cenneti cehennem bulamamışlardan korkacaksın Elime, hayatları hiçe çıkmış, inip gelmeleri yasak buraya, dünyada yapılacak işi kalmış hepsinin, ruhlarını mühürleyip göğün alt katına atıyorlar bunları, fikirleri firar ediyor."

Büyülü Yüzyıllardır ölmeyen ve başka başka kişilerin içinde uyanan Muinar'ın büyülu karakteri kendisine istediği an istediği yerde olma özgürlüğü tanır: "Böyle bahardı yine Elime, ruhuma hayat soluğu üflenmiş,

uyanış anı... Titiriyorum heyecandan, cana geldim ki, köle kızlardan birinin içindeyim, alacakaranlıkta kumaş dokuyor, doyamazsın gözlerinden dünyaya bakmaya, gözlerinde ışık var. Kahpe tüccar, kıskanıyor güzelliğini, bürünüyor ipeklere, kırbaçlıyor kızcağızı, attı kırbacı elinden, çöktü boğazına, öldürdü sonunda, bir tel iplik oldum çekildim göğe..."

Geveze Hayatın içinde yanlış bulduğu her şeyden Elime'ye dert yanan Muinar o kadar çok konuşur ki kimi zaman Elime dahi yalnız kalmak ister. Muinar'ın her konuda bir fikri vardır, her düşüncesine önce kendi takılır: "Kendime takıldı kafam, beğenmedim değil, kaç kadına ders verip laf anlattığımı düşündüm de, yerle gök arasında onca zaman gidip geldim, saplantı yapıp da, filmini çekeyim demedim hiç...Yaşadıklarımın yanında böcek ısırtığı kalır."

Ekofeminist Kadınların değer görmediği konusunda Elime ile aynı fikirde olan Muinar, onunda hayat hikayesindeki örneklerle erkek egemen toplumu bağdaştırdığında çıkan sonuçtan hiç de memnun olmaz: "Kadın düştü Elime, dünya da kadınla beraber düştü, en son işte, bu topraklarda yenildik, ayıyla güneşiyle teslim aldı dünyayı erkekler, hem savaş esirleriyiz, hem de anneleri, kız kardeşleri, zevceleriyiz, kendi içine doğru göçe başladı kadınlar, dilleri sayıklama dili oldu, bulaşık çamaşır bakışlı yaptı kendini, buharla örtüp kapattı yüzünü, kabuğu kırılmaz içli ceviz, sen içini erkeğe yediren kadın gördün mü? Kutsal, mübarek topraklarmış, göğe çıkış yolumun üstünde, başımı çevirip bakmak istemiyorum, kapıyorum gözlerimi..."

Şamanist Her hangi bir ilahi dini savunmak yerine büyü'nün gerçekliğine inanan Muinar, Elime'yi ve diğer kadınları iyileştirici bir güç olarak vardır. Özellikle camilere ve türbana karşı antipati duyan Muinar için cinler, doğa, gökyüzü ve büyü daha önemlidir: Cesurdun sözüm yok...Anlık, derin büyü yaptım sana, sesin soluğun şaştı, sarsar bu insanı."

Elime (Duygusal)

Karakter Anlatılan düşsel yolculuk boyunca ana karakter olarak görülen gerçek kişi Elime, içinde uyanan bir kocakarı ile içsel monolog süreci yaşar. Bu süreç boyunca arada kendi iç sesini duyduğu için tedirgin olsa da çok fazla düşünme fırsatı yaşadığı için olayları sorgulayabilme şansı elde eder. Hem içinde uyanan kadının hem de diğer başka kadınların özelliklerini almış olan karakterin çoğullaştırılmış kişilik yapısı kendisini karmaşık bir kurmaca içerisinde bulmasına neden olur. Gizemi imalarından hareketle kazanan Elime, her ne kadar korkak ve sessiz bir yapıdaymış gibi görünse de Muinar sayesinde tüm sitemleri seslendirir. Modern dünyanın etkisi ile pasifleşen ve kendi dünyasına çekilmek zorunda kalan Elime, özünde kendini yalnız hissettiği için iç dünyasına yönelir. İnsanların doğayı bozmasından endişe duyan Elime, çevreci biridir. Çeşitli nesnelere bir araya getirerek farklı çağrışımlarda bulunan Elime için kurduğu düşsel yolculukların sonu kendisine çıkar. Ruhun dinginliğini arayan Elime'nin hayalperest olması da konudan konuya kolayca geçiş yapabilmesinin yanında yer yer toplumsal konulara ve kapitalist düzene de eleştirilerde bulunabilmesine yardımcı olur.

Aktiviteler Kendi (Muinar) ile iç konuşmalarda bulunan Elime, elinde kağıt kalemi ile yazı üretme peşindedir. Arada gezintiye çıkan, uçurum kenarlarında, ormanlarda dolaşan karakterin doğa ile bütün olmaktan hoşlandığını görülür. "Boşluk" adında bir kitap okur, uyur, çeşitli rüyalar görür.

ÖRNEK ANILAR

Yalnız Bireyin kendi kendine konuşmasının nedeni olarak görülen yalnızlığın tüm etkenlerine Elime karakterinde rastlanır. Kalabalık ve hızlı bir yaşamın vermiş olduğu yalnızlık hissi nedeni ile içinde yarattığı kadınla konuşan Elime, durumu kabullenmekte bir süre tereddüt eder: "Saldırgan sarı, fazla sıcak... Denize dönüp soluklandım, yüzü yok, benim yüzümü kullanıyor, ellerimi, ayaklarımı... Sürekli konuşuyor, sesi yok, konuşuyor yine de, benim sesimle konuşuyor."

Güvensiz Kendi kendine nereye olduğu belirsiz bir yolculuk içerisinde iken karşısına dikilen Muinar isimli yaşlı kadının hem olması hem de yok olmasından dolayı güvensiz bir zaman dilimi yaşayan karakter bu nedenden ötürü korku içerisinde: "Düşünerek tırmanıyorum ağır ağır, adımlarımda güç kalmamış, topluca saldırır da Muinar'ı devreden çıkaracak olurlarsa, sesimi tümüyle kaybedebilirim, korku girdi içime, kalbim sıkıştı."

Saplantılı Muinar ile bir arada olmaktan dolayı tedirginlik yaşayan Elime, onu yok edeceği yerde daha fazla konuşurarak saplantıya dönüşmesine neden olur ve bu durum kendisini daha da tedirginleştirir: "Yüzümü dağa dönüp hızlandım, düşüncelerimi okumuş yine, "Kilitlendiğim falan yok, insanlarla bir arada olmak istemiyorum, eve çekildim sadece," dedim, "alttan alta lafa karışıyorsun sürekli, mırıltın boynuma dolanıyor, söylediğin şeylerin duygusu suratıma vuruyorsa, kime nasıl görünüyorum kim bilir, çılgılığın, fısıltın ağzımın içinde."

Hayalperest Hem yazarlığı gereği hem de sınırsız düşünceleri gereği hayalperest biri olan Elime, gerçek üstü hikayeler kadar gerçeği hikayelendirme konusunda da başarılıdır: " Açık pencereden içeri, üstüme meşe yaprakları yürüyormuş gibi bir duyguyla doğrulup ağacın taze dallarından birinin kağıdıma doğru uzanmakta olduğu gördüm, cümlelerimi okuyordu... Gözlerimden fışkıran ürpertiyle bir anda emin oldum bundan, düşüncem ağacın gövdesine saplandı, evimin temelini sızlatan bir sarsıntıyla yaprağının ucundan bakışıma yakalanan dalını hızla geri çekti."

Sosyalist Devlet yöneticilerine ve karar mekanizmalarına karşı olan Elime, herkesin yoksul olarak da olsa eşit yaşam koşullarına sahip olmasını ister. Halk üzerinde baskı kuran bir dinin, yöneten liderin veya hükümetlerin doğru çözümler olduğunu düşünmez: "Yıllar geçti üstünden unutamadım, ah, milletiniz vefasız, Belinur'la alışverişe çıkmıştık, bir tatil günü, yürüyoruz kalabalıkta, sağımız solumuz boşaldı, iğne atsan yere düşmez, arabalar aktı gitti, top atılmış gibi sır olup çekildi insanlar, ıssızlaştı cadde, 'Belinur su yetiştir...' Öyle susadım birden, tuza kestim ki, nasıl, yanıyorum susuzluktan, telaşlandı su arıyor kızcağız, bir biz yürüyoruz yolda, Şişli Camisi'nin az aşağısındayız, inanmayacaksın, kimlere rastladık dersin, iki başlı, tek vücutlu demokratik aileye, koalisyon dağılmış, hükümet arayışında millet, karı koca çöl yalnızlığına düşmüşler, ellerinde birer poşet, anladım öyle niye susadığımı, kafama dank etti, etkileşimin derinliğine bak."

Sitemli Yer yüzünde doğal olarak var olan ne varsa insan nedeni ile yok edilmesine, erkeğin kadına üstün tutulmasına ve çeşitli ihtiyaçlar için bozulan bir dünyaya karşı sitem içerisinde olan Elime, her şeyin sorumlusu hükümeti görmekle kalmaz, herkese laf dokundurur: "Harita psikopatlarına küfür edip sayıklarken dalıp uyumuşum, üç bin Tanrı cephe almış birbirlerine, ruhlar şaşkın, dünya yaralı... "Sokacaksın bunları Van Gölü'ne, çıkarıp yatıracaksın güneşe, sodalı su, suratlarında, gövdelerinde çizgi çizgi beyazımsı izler bırakacak, vereceksin aynayı ellerine, 'Yeni Ortadoğu haritası bu!'"